

Zpráva o činnosti odboru HDM za rok 2024

30.4.2025 - Eliška Kozová | Hygienická stanice hlavního města Prahy

V roce 2024 bylo odborem hygieny dětí a mladistvých v hl. m. Praze evidováno 4 129 dozorovaných zařízení. Kontrolní činnost byla prováděna ve všech typech zařízení pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, v provozovnách stravování a na zotavovacích akcích pořádaných pro děti a mladistvé. Celkem bylo provedeno 1 219 kontrol.

Zvýšená pozornost je standardně věnována **provozovnám stravování pro děti a mladistvé**, kde probíhají z pohledu hygienika činnosti epidemiologicky závažné a při nedodržení správné hygienické praxe může docházet ke vzniku alimentárního onemocnění, což pro citlivou dětskou populaci může mít za následek i závažné poškození zdraví. Pro provozovny stravovací služby je Metodikou Ministerstva zdravotnictví ČR (dále jen „MZ ČR“) v rámci sestavování kontrolních plánů stanovena četnost kontrol v rozsahu nejméně 1x za 2 až 3 roky na základě analýzy rizika. V celkovém součtu kontrol tvoří tento typ provozovny nejvyšší podíl z celkového součtu provedených kontrol (**49 %**) a také tvoří nejvyšší podíl na počtu zjištěných nedostatků, za které byla udělena sankce. Mezi nejčastější nedostatky patřila pochybení z oblasti dodržování zásad provozní a osobní hygieny, nedodržování postupů na zásadách HACCP, nedostatky týkající se požadavku na potravinářské prostory – stavebně technické závady, nedostatky týkající se požadavku na zařízení přicházející do styku s potravinami, nedodržení spotřebních lhůt, nedodržení teplotního řetězce a pochybení při skladování potravin. **V rámci ověřování bezpečnosti** připravovaných pokrmů v rámci kontrol stravovacích zařízení pro děti a mladistvé bylo odebráno **54 vzorků** potravin a pokrmů na mikrobiologické vyšetření, všechny výsledky byly **vyhovující**. V rámci kontroly dodržování zásad provozní hygieny byly **29krát** odebrány stěry z prostředí, **9 vzorků** z plochy nářadí používaného k přípravě pokrmů bylo nevyhovujících. V těchto případech byla provozovatelům nařízena sanitace.

Dále bylo provedeno 307 měření teploty při uchovávání potravin a pokrmů před jejich výdejem, přičemž bylo zjištěno **23krát** nedodržení teplotního řetězce.

Kontroly venkovních hracích ploch s provozovatelem, resp. kontrola pískoviště určeného ke hrám dětí, byla provedena u **35** pískovišť. V rámci pravidelných kontrol provozních řádů pískovišť byly provedeny také odběry písku. Z osmináhodně vybraných pískovišť byly odebrány vzorky písku za účelem ověření dodržování hygienických limitů vybraných indikátorů mikrobiologického a parazitologického znečištění písku. **V roce 2024 byly ve 2 pískovištích zachyceny nevyhovující výsledky, a to zejména v ukazateli termotolerantní koliformní bakterie.**

Zotavovací akce

Na území Prahy probíhají spíše sportovní soustředění než typické zotavovací akce, a to s využitím školských budov k ubytování účastníků akce a stravovacích služeb ke stravování. Převážná část pražských dětí tráví prázdniny mimo Prahu nebo využívá služeb příměstských táborů. Dlouhodobě na území hlavního města Prahy evidujeme jen minimum klasických zotavovacích akcí. V roce 2024 proběhly na území hl. m. Prahy dvě ohlášené zotavovací akce, kterých se účastnilo **564 dětí**. Nebyl řešen žádný hromadný výskyt onemocnění u těchto akcí. V rámci výkonu státního zdravotního dozoru byla prováděna také edukace v oblasti poskytování stravování účastníkům akce, nutriční úroveň podávané stravy byla sledována dle Pyramidy výživy pro děti. Byla provedena edukace organizátorů akce v otázkách správné výživy a byly jim předány zdravotně výchovné materiály.

Od 30. 6. 2024 do 6. 7. 2024 probíhala na území hlavního města Prahy **hromadná akce sportovního typu – XVII. všesokolský slet 2024**, pro všechny věkové kategorie, nejen z Česka, ale

i ze zahraničí, s předpokládanou účastí **20 tisíc cvičenců a více než 50 tisíc diváků**. HSHMP v souvislosti s touto akcí provedla kontroly zařízení, která účastníci akce využívali k ubytování či stravování, a to již před samotným zahájením akce. Celkem bylo **provedeno 57 kontrol**.

Úkoly vyhlášené Hlavní hygieničkou ČR

Celostátní prioritní oblasti výkonu státního zdravotního dozoru

Posuzování pestrosti jídelníčků školního stravování

Kontrola doporučené pestrosti jídelníčků ve vybraných provozovnách školního stravování dle Metodiky MZ ČR. Skladba sledovaných zařízení byla sestavena z předškolního stravování (hodnocení tzv. celodenní stravy, tj. oběda a dvou svačin), dále byla věnována pozornost stravování žáků základních škol. Hodnocení jednotlivých položek skladby jídelníčků je následující: nejlepší jsou výborné jídelníčky, střední úroveň mají velmi dobré jídelníčky a nižší úroveň dobré jídelníčky. Čtvrté hodnocení (nevyhovující jídelníček) nebyl v letošním roce zaznamenán. **Celkem bylo zhodnoceno 64 jídelníčků.** Jídelníčky mateřských škol – celkem hodnoceno **53 mateřských škol** – vykazovaly shodně v 43 % výbornou a velmi dobrou úroveň, dobrou úroveň skladby jídelníčku mělo 13 % z nich. V základních školách bylo zhodnoceno 11 jídelníčků, z nich 6 školních jídelen nabízelo výběr ze dvou pokrmů, dle Metodiky byla každá skladba nabídky hodnocena samostatně. V první nabídce měl pouze jeden jídelníček výbornou úroveň, 8 jídelníčků mělo velmi dobrou úroveň skladby a 2 jídelníčky hodnoceny jako dobrá úroveň. V druhé nabídce měly 4 jídelníčky velmi dobrou úroveň skladby a 2 jídelníčky dosáhly jen na dobrou úroveň.

Kvalita ovzduší ve vnitřních pobytových prostorách škol

V roce 2024 bylo v rámci edukační činnosti ohledně správného způsobu větrání provedeno orientační měření CO₂ v **55 školách**, změřeno **112 tříd**. V **73 %** byly naměřeny hodnoty **přesahující 1200 ppm** CO₂, tj. limit podle vyhlášky č.146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu. Maximální hodnota byla naměřena v učebně ZŠ **2380 ppm** CO₂. Po provedeném větrání zaznamenán okamžitý pokles hodnot CO₂. Byla provedena edukace personálu předmětných škol ohledně řádného větrání a předána zpráva o výsledcích měření.

Krajská prioritní oblast

Monitoring obsahu soli v polévkách podávaných v rámci předškolního a školního stravování

Nadbytek soli je jedním ze zásadních faktorů pro vznik a rozvoj vysokého krevního tlaku a souvisejících zdravotních komplikací, jakými jsou např. náhlé mozkové příhody, srdeční infarkty či osteoporóza. Příjem soli v ČR dlouhodobě několikanásobně převyšuje doporučený optimální denní příjem. Cílem této priority je edukace pracovníků předškolního a školního stravování s ohledem na dosolování pokrmů podávaných v populaci dětí a mladistvých.

V rámci regionální priority bylo provedeno **108 měření**. V **odebraných vzorcích polévky 40 vzorků (37 %) splňovalo doporučené množství soli**. Nejčastějším důvodem nesplnění doporučeného limitu bylo stejně jako v minulých letech používání různých dochucovadel a kořeních směsí s vysokým obsahem soli. Kuchaři neměli přehled o tom, kolik lžiček soli do určitého množství polévky bylo použito; de facto se solí od oka a podle chuti kuchaře. Potěšujícím bylo zjištění, že došlo k lepším výsledkům oproti předchozím měřením, např. v roce 2022 – **první rok měření, splňovalo doporučené množství jen 19 % odebraných vzorků**.

PODNĚTY

Odborem HDM bylo řešeno celkem 35 podnětů. Nejčastějším důvodem obdržených podání bylo podezření na nevyhovující hygienické podmínky na prostory a provoz škol a školských zařízení, stížnosti na provoz stravovacích zařízení, dále na provoz dětských skupin a na venkovní hrací plochy určené ke hrám dětí. Po provedeném šetření bylo vyhodnoceno 12 oprávněných podnětů, částečně oprávněné byly 2 podněty a 21 podnětů bylo neoprávněných.

PŘESTUPKOVÁ ŘÍZENÍ

Odborem HDM bylo pravomocně uloženo **42 pokut v celkové výši 197 500,-Kč**, z toho 36 pokut (86 %) bylo uloženo na základě kontrol v zařízeních školního stravování, tj. za nedodržení legislativních požadavků z oblasti potravinového práva. 4 pokuty byly uloženy za přijetí dítěte do předškolních zařízení bez řádného očkování, 2 pokuty byly uloženy na základě kontroly provozu škol, tj. za neplnění povinností stanovených pro provoz školy.

METODICKÁ, VÝCHOVNÁ A PŘEDNÁŠKOVÁ ČINNOST

Den otevřených dveří 28. 9. 2024 - ukázky a diskuze s návštěvníky akce na téma činnost odboru hygieny dětí a mladistvých.

Přednášková sdělení v rámci odborných akcí

Sdělení na celostátní konferenci MPSV „*Ideová snídane o udržitelném rozvoji měst a obcí*“, Dětské skupiny.

Sdělení na celorepublikové konferenci odboru HDM, *Chodovoplánenské dny HDM*, Chodová Planá.

Sdělení na společném odborném semináři s Státní veterinární správou Praha.

Sdělení – aktuální témata na pravidelných odborných seminářích odboru HDM.

Vzdělávání potravinářské veřejnosti

V rámci edukační činnosti odboru HDM bylo v roce 2024 proškolen cca **410 pracovníků** školních jídelen a pracovníků ostatních stravovacích provozoven, kde je poskytováno stravování dětem.

Přednášky pro žáky, studenty a pedagogy

V průběhu roku byly realizovány přednášky v rámci odborných stáží a praxe studentů a lékařů na HSHMP s tématem činnost odboru hygieny dětí a mladistvých.

<https://www.hygp Praha.cz/zprava-o-cinnosti-odboru-hdm-za-rok-2024>